

honvédelmi érzületének a fejlesztéséhez. Melyek azok a mozzanatok, amelyek a katonalélek értékes tulajdonságait kibontakoztatják (az összetartozás érzése, bajtársiasság, egyetértés, alkalmazkodás, bátorság stb.). A vonatkozó magyar és idegennyelvű irodalom beható ismeretével és felhasználásával különösen három szempontot vizsgál meg: a) a csapat, mint belsőleg szervezett, személyfeletti egység; b) társaslélektani jelenségek a csapatkötelékben és c) a csapatélet jellem- és egyéniségfejlesztő ereje: a zártrend, mint nevelőtényező.

Végül a városi és falusi ifjúság lelki különbségeire vonatkozó eredményeket foglalja össze és a leventemozgalom másik, régóta vajdó kérdését vizsgálja: melyek azok a fennálló nehézségek, amelyek az iskolás és iskolán kívüli leventeifjúság együttnevelésének megvalósítását késleltetik? Megállapítja, hogy mindezeknek a kérdések megvalósítása nem is annyira nevelési, mint inkább gazdasági és társadalmi probléma.

A tanulságok, amiket a könyvből leszűrünk, a következők: Felhívja a figyelmet arra, hogy az oktató munkája nem csupán az ismereteknek az értelem útján való közvetítése, hanem inkább jellemnevelés és érzületformálás. A csapatkötelék a maga sokoldalú hatásával értékes jellemtulajdonságok és érzelmi magatartás kifejlődését indíthatja meg. A vidéki és városi, valamint az iskolás és iskolán kívüli ifjúság között oly nagy lelki különbségek állapíthatók meg, amelyeket a leventenevelés nem hagyhat figyelmen kívül. Szükséges, hogy a magyar ifjúra vonatkozó lélektani, szociális, gazdasági, erkölcsi és kulturális részletkutatások meginduljanak. Érdeme a tanulmánynak az, hogy a neveléslélektani szempontokat elsőként veszi fel és érvényesíti a leventenevelésben, s hogy az ifjúság nevelésének időszzerű, felelősségteljes feladatait a magyar leventeoktatói karral megismerteti. Minden nevelő-oktató számára — aki az ifjúság vezetésével hivatásszerűen foglalkozik, — tanulmányozásra melegen ajánlható.

Szántó Károly.

Dr. Kumorovitz L. Bernát, A jászóvári premontrei kanonokrend gödöllői Szent Norbert gimnáziumának Évkönyve az 1942—43. iskolai évről. Gödöllő, 1943. 451 l.

Eseményszámba menő a gödöllői premontrei gimnázium évről-évre megjelenő évkönyve, mely az elmúlt tanévben 10 értekezést közöl.

Az évkönyv két részből áll: I. Iskolai rész, 1—83. lapig, II. Irodalmi rész, 85—451. lapig. A tanulók csak az első részt kapják kézhez, a második rész a magyar tudományosságnak szól. Az előszóbar Dr. Kumorovitz L. Bernát egyetemi m. tanár, az intézet igazgatója, ezt mondja: »a magyar tanári kollégium kitűnő felkészültségű, egyetemet végzett emberekből áll, s igen téves az a felfogás, hogy feladatuk kizárólag az ismereteknek középfokon való közlése, reprodukálása.« A szerkesztő-igazgató szava jólesik a magyar tanári rendnek, bár módja volna más iskolák testületének is arra, hogy az évkönyvek hasábjain dolgozataikkal meg-megszólalhassanak.

Az évkönyv tanulmányai: Dr. Révay Frigyes: A fegyelmezés. (89—125.) A büntetés és jutalmazás kérdéseit alapos elméleti és gyakorlati tudással tárgyalja. Külön fejezetet szentel a testi fenytésnek, az u. n. vitatott büntetésnek. Tanárok és szülők bizonyára érdeklődéssel olvassák a cikket, mely bőséges adatot nyújt szülői- és nevelési értekezletek előadóinak. — Dr. Zimándi Pius: A magyar tanításnak problémái és az érettségi. (126—145. l.) Az új középiskola legvitatottabb pontja: a magyar tanítás. Szerző a módszer, a tanönyv és a tanterv szempontjából szól hozzá a kérdéshez. Igen érdekesen mutatja be példákon, hogyan kell lefolytania az érettségi vizsgálatnak az új magyartanítás eredményeképpen. — Dr. Zimándi Pius: Olvasmányfeldolgozások a hatodikos magyar tanításhoz. (146—184. l.) Vörösmarty, Petőfi, Arany, Jókai tárgyalását mutatja be az új következmények figyelembevételével a hatodik osztályban. — Dr. Zimándi Pius: A magyar írásbeli dolgozatok. (185—232.) A katolikus tanügyi Főigazgatóság 1942. évi nyári tanfolyamán elhangzott rendkívüli gazdag szempontú előadás. A függelékben osztályonként, I—VIII. o-ig mintegy 1600 magyar dolgozattímet közöl saját és sok magyar-szakos kartárs gyűjteményéből. — Dr. Gábel Asztrik: Egy középkori párisi dispután elhangzott magyar vélemény. (233—245. l.) A középkori magyar-francia szellemi kapcsolatok tudós kutatója az ágostonrendi magyar Sándor magiszter párisi egyetemi szereplését méltatja annak bizonyítására, hogy a középkorban is «ott álltunk Európa nagyjainak sorában, s magyar tanáraink lába előtt a XIII—XIV. század nem egy vezérlő férfja ült.» A szerző igen szép facsimilét közöl. — Dr. Szombach Godehárd: A magyar irodalom rendszeres tanításának problémái az új Tanterv tükrében. (246—265. l.) — U. a. A praeromantika kora. Egy fejezet a magyar irodalomból. (266—350. l.) Az első tanulmány a tanárlelek őszinte aggodalmával tárgyalja az új szempontú magyartanítás nehézségeit, a második pedig egy fejezetet dolgoz fel a magyar irodalom történetéből, mely «útmutató és tájékoztató vezérfonál kíván lenni mindazok kezében, akik az új Tanterv elvi követelményeinek szempontjából akár a magyar irodalom tanításában, akár pedig tanulásában közvetlenül érdekeltek felek.» E helyen nincs mód a gödöllői Évkönyv magyar tárgyú cikkeinek részletes ismertetésére, de megállapítjuk, hogy mind Zimándi, mind Szombach dolgozatai eligazítók a gimnáziumi magyar tanítás újabb irányzatában és azokat minden magyar tanár számára hozzáférhetővé kell tenni. Megjelentek különnyomatban is. — Dr. Révay Frigyes: Személyi vonatkozások: Phaedrus meséiben. (351—369. l.) Ismérteti a mesékben rejlő burkoló célzásokat korának egyes vezérférfiaira vonatkozólag. — Balyi Károly: A lengéscsillapodás mint keménységmérték. (370—406. l.) Dr. Spilka Lőrinc: Jászó története 1243—1552-ig. (407—451. l.) Mindhárom értekezés tudós tanárok szakmunkája. Megjelenésük igazolja a magyar középiskolai tanárság tudományseretetét.

Farkas László.